

Sygn.akt III AUa 207/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SO del. Danuta Zdzisława Poniatowska

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 maja 2018 r. w B.

sprawy z odwołania J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawczyni J. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2018 r. sygn. akt V U 957/17

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 29 września 2017 r. w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do przeliczenia świadczenia ubezpieczonej przy zastosowaniu do wyliczenia 24% części socjalnej kwoty bazowej obowiązującej w dniu złożenia wniosku tj. 1 września 2017 r.;

II. zasądza tytułem zwrotu kosztów procesu od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz J. D. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych.

SSO del. Danuta Zdzisława Poniatowska SSA Marek Szymanowski SSA Teresa Suchcicka

Sygn. akt III AUa 207/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 września 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. D. ponownego ustalenia wysokości emerytury. W ocenie organu w przypadku ubezpieczonej nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku, albowiem nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych (1999-2008) wynosi 65,03%, z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia wynosi 77,83% i oba te wskaźniki są niższe od ustalonego uprzednio (87,04%). Nadto do emerytury obliczonej na podstawie art. 24 nie ma zastosowania nowa kwota bazowa.

J. D. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, nie zgadzając się z ustaleniami organu rentowego wnosząc o ponowne przeliczenie świadczenia na podstawie art. 53 ustawy z zastosowaniem do części socjalnej świadczenia nowej kwoty bazowej obowiązującej w dniu 1 marca 2017 roku.

ZUS w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację z uzasadnienia decyzji.

Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2018 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku odwołanie oddalił i zasądził od J. D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd Okręgowy ustalił, iż J. D. urodzona w dniu (...) pierwszy wniosek o emeryturę złożyła w dniu 3 stycznia 2014 roku. Organ rentowy przyznał świadczenie na podstawie art. 24 ustawy, obliczając jego wysokość na podstawie art. 26. Wcześniej ubezpieczona pobierała emeryturę na podstawie art. 46 od dnia listopada 2008 roku przyznaną decyzją z dnia 28 listopada 2008 roku. Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni pozostaje w mylnym przekonaniu, że w stosunku do niej będzie miał zastosowanie art. 53 ustawy, w myśl którego ust. 1 emerytura wynosi:

1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

- z uwzględnieniem art. 55. Z dalszych ustępów tego artykułu wynika natomiast, iż emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury (ust. 3), ale ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Podkreślając brak zastosowania art. 53 ustawy do świadczenia odwołującej Sąd Okręgowy wskazał, iż przepis ten jest umiejscowiony w rozdziale 4 ustawy „ustalenie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e”. Natomiast art. 27 i następne są w rozdziale 2 „emerytury dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 roku”. Skoro J. D. urodziła się w (...) roku w/w przepisy nie mają zastosowania w stosunku do niej. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy odwołanie oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

We wniesionej od tego wyroku apelacji wnioskodawczyni zaskarżyła go w całości zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na:

1. błędnej wykładni art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych co doprowadziło do błędnego przyjęcia, iż J. D. nie spełnia warunków przewidzianych w w/w przepisie i odmowy obliczenia emerytury wg. wskazanych w tym przepisie zasad,

2. błędnej wykładni art. 46 w zw. z art. 29 - 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co do tego, że urodzonym po 31.12.1948 r., a przed 1.01.1969 r. nie przysługuje prawo do emerytury na zasadach określonych w art. 29-32 tejże ustawy, a w konsekwencji decyzji odmownej w sprawie przeliczenia emerytury z zastosowaniem nowej kwoty bazowej.

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, polegające na naruszeniu art. 328 § 2 kodeksu postępowania cywilnego poprzez istotne braki uzasadnienia zaskarżonego wyroku co nie pozwala na ocenę ustaleń faktycznych Sądu i jednocześnie przedkłada się na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe apelacja wnosząca o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez

poprzez uwzględnienie odwołania i zobowiązanie organu rentowego do przeliczenia emerytury odwołującej J. D. w części dotyczącej socjalnej emerytury zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy oraz zasądzenie od organu na rzecz skarżącej kosztów postępowania za obie instancje. Jako wniosek ewentualny apelacja wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja należało uznać za zasadną

Trzeba zgodzić się zarzutem apelacji dotyczącym obrazu art. 328 §2 k.p.c. Trudno bowiem dopatrzeć się w sporządzonym lakonicznym uzasadnieniu wszystkich koniecznych w świetle tego przepisu elementów. Ustalenia faktyczne są szczątkowe a wywód prawny unika zderzenia z orzecznictwem sądowym prezentującym odmienne stanowisko niż Sąd Okręgowy. Koniecznym jest zatem poczynienie ustaleń faktycznych w zakresie niezbędnych do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Wnioskodawczyni ur. (...) uzyskała prawo do emerytury wcześniejszej z dniem 1 listopada 2008r. (decyzja z dnia 28 listopada 2008 r. k. 34 a.r.). Zważywszy na datę oraz na to, że podstawę wcześniejszej emerytury stanowiło wykazanie ponad 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach (k.13 a.r.), jej podstawę przyznania stanowił art 46 ustawy mający zastosowanie do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. (decyzja przyznające świadczenie nie powołuje go). Wysokość emerytury ustalono wówczas na starych zasadach, ustalając do jej wyliczenia wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 87,04 % , podstawę wymiaru na 1980,48 zł , a do obliczenia 24 % tzw. części socjalnej przyjęto kwotę bazowo w wysokości 2275,37 zł. Po przyznaniu emerytury wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienie, co skutkowało sukcesywnemu przeliczeniu jej emerytury poprzez uwzględnianiem dalszych kolejnych okresów zatrudnienia. W dniu 3 stycznia 2014r. wnioskodawczyni złożyła nowy wniosek o emeryturę w związku z osiągnięciem pełnego wieku emerytalnego w następstwie czego decyzją z dnia 12 lutego 2014r. (k.7 a .r.) przyznano jej prawo do emerytury od dnia 1.01.2014r. obliczonej na nowych zasadach według reguł z art.24 ustawy, której wysokość okazała się niższa od dotychczas pobieranej emerytury (ustalono ją na 1722,33 zł podczas gdy ostatnio jej wysokość wyliczona na starych zasadach wynosiła 2054,77 zł). W tej sytuacji emeryturę tę zawieszono jako świadczenie mniej korzystne od dotychczas pobieranego. W latach następnych w dalszym ciągu w związku z dalszym zatrudnieniem wnioskodawczyni przeliczono jej świadczenie w odstępach co 3 miesiące (k. 17,12,22 n.). Zaskarżoną obecnie decyzją z dnia 29 września 2017r. odmówiono ponownego ustalenia wysokości emerytury albowiem nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych (1999-2008) wynosi 65,03%, z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia wynosi 77,83% i oba te wskaźniki są niższe od ustalonego uprzednio (87,04%). Powołano w tym zakresie art. 110 ustawy a jednocześnie również jako podstawę odmowy przeliczenia świadczenia wymieniono też argument, że do emerytury obliczonej na podstawie art. 24 nie ma zastosowania nowa kwota bazowa. Argumentacja ta wydaje się dość synekryczna .

Nie ulega wątpliwości, iż wnioskodawczyni faktycznie (realnie) pobiera od 2008 r. emeryturę, o której mowa w art. 46 ustawy ustaloną na starych zasadach, a emerytury wyliczonej wedle art. 26 ustawy nigdy nie pobierała, bo była dla niej mniej korzystna (przy potrąceniu z sumy zwindcjonowanych składek i zwaloryzowanego kapitału początkowego sumy kwot pobranych dotychczas świadczeń). Skoro wnioskodawczyni realnie nigdy nie pobierała emerytury wyliczonej w oparciu art. 26 ustawy, to trudno jest podzielić pogląd organu rentowego, iż przepisy dotyczące tej emerytury stoją na przeszkodzie przeliczeniu jej świadczenia na starych zasadach. Wnioskodawczyni pobiera bowiem od ponad 10 lat świadczenia wyliczone w starym systemie, co w konsekwencji musi prowadzić do tego, że ewentualna zmiana jego wysokości musi odbyć się w oparciu o regulacje go dotyczące. Dotyczy to również zastosowania nowej kwoty bazowej (art. 53 ust. 3 i 4 ustawy), skoro w sprawie nie jest spornym, że wnioskodawczyni przepracowała po przejściu na emeryturę znacznie więcej niż 30 miesięcy. Prezentowany tu pogląd dopuszczający przeliczenie świadczenia wnioskodawczyni nie jest odosobniony w orzecznictwie (por. postanowienie SN z dnia 20 marca 2009 r. I UZP 7/08 ,LEX nr 658174 l wyrok SA w Białymstoku z dnia 16 czerwca 2016r. IIIAUa19/16 LEX nr 2112370 ; por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2016 r., II UK 104/15, Legalis nr 1446718).

Wniosek zatem o przeliczenie świadczenia z dnia 1 września 2017r. (k. 85), którego dotyczy zaskarżona decyzja jest zasadny. Jednocześnie jak wiadomo w sprawach zakresu ubezpieczeń polecyć zaskarżona decyzja wyznacza zakres rozpoznania sprawy przez sąd (por. w tym zakresie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15/601, wyrok SN z dnia 11 listopada 1999 r., II UKN 204/99, OSNAPiUS 2001, nr 5, poz. 169; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2008 r. II UK 346/07, Lex nr 818591; wyrok SN z dnia 25 lutego 2009 r. II UK 221/08 OSNP 2010/19-20/242) stąd zbędne są rozważania co do ewentualnych możliwości przeliczenia emerytury wnioskodawczyni od innej daty w niniejszej sprawie.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 §1 k.p.c. dokonał stosowanej zmiany zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji.

O kosztach procesu w sprawie orzeczono na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. uwzględniając stawki wynagrodzenia radcy prawnego za obie instancje, o których mowa w § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.) oraz wysokość opłaty sądowej od apelacji na podstawie art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2018.300 j.t.) .